FirstRanker.com
Firstranker's choice
www.FirstRanker.com www.FirstRanker.com

This Question Paper consists **16 pages.** Of this **42 questions** for **New syllabus** and **37 questions** for **Old syllabus.**
अस्मिन् प्रश्नपत्रे 16 मुद्रित पृष्ठाः च सन्ति । नूतनपाठ्यक्रम द्विचत्वारिंशत् प्रश्नाः एवम् प्राचीनपाठ्यक्रम सप्तत्रिंशत् प्रश्नाः सन्ति ।

Roll No. | | | | | | | | | | | | |
अनुक्रमाङ्कः अङ्केषु

Code No. 46/S/A/S
कूट सं.

SANSKRIT
संस्कृतम्
(209)

Day and Date of Examination
(परीक्षादिवसः दिनाङ्कश्च) ____________________

Signature of Invigilators 1. ____________________
(निरीक्षकहस्ताक्षरद्वयम्) 2. ____________________

सामान्य अनुदेशाः :

1 अनुक्रमाङ्कः प्रश्नपत्रस्य प्रथमपृष्ठे अवश्यमेव लेखनीयः ।

2 निरीक्ष्यताम् यत् प्रश्नपत्रस्य पृष्ठसंख्या प्रश्नानां संख्या च प्रथमपृष्ठस्य शीर्षे मुद्रितसंख्यानुसारमेव अस्ति। प्रश्नाः क्रमानुसारमेव सन्ति ।

3 वस्तुनिष्ठप्रश्नेषु (A), (B), (C) वा (D) विकल्पेषु कोऽपि एकं उत्तरं चित्वा पृथकरूपेण प्रदत्ते उत्तर–पुस्तिकामध्ये लिखेत् ।

4 वस्तुनिष्ठप्रश्नसहितं सम्पूर्णप्रश्नपत्रस्य उत्तराणि निर्धारितसमये एव लेखनीयानि ।

5 उत्तरपुस्तिकायां परिचयचिह्नम् अथवा कुत्रापि निर्दिष्टस्थानेतरस्थलेषु अनुक्रमाङ्कलेखनं सर्वथा वर्जितम् अस्ति ।

6 स्व–उत्तरपुस्तिकायां प्रश्नपत्रस्य कूट(कोड) संख्या **46/S/A/S** अवश्यं लेखनीया ।

www.FirstRanker.com

FirstRanker.com
Firstranker's choice
www.FirstRanker.com www.FirstRanker.com

महत्त्वपूर्ण – अनुदेशाः :

1 अस्यां प्रश्नपुस्तिकायां प्रश्नपत्राणां भागद्वयं वर्तते । एकाः भागः संशोधितायां पाठ्यसामग्र्यां आधारितः वर्तते । यस्या अङ्गनं – "नूतनपाठ्यक्रमरूपेण" वर्तते । अन्य संशोधनात् पूर्वस्यां आधारितः वर्तते । यस्या अङ्गनं "प्राचीनपाठ्यक्रमरूपेण" वर्तते ।

2 येषां नामांकनं 2012-13 (ब्लाक–1) कृते अभवत् [ये 2012-13 वर्षस्य अप्रैलमासे नूतनपाठ्यक्रमो प्रवेशं गृह्णिष्यन्ति] तेषां कृते नूतनः पाठ्यक्रमः अनिवार्यः वर्तते ।

3 येषां नामांकनं 2012-13 (ब्लाक–1) पूर्वं अभवत् तेषां कृते प्राचीनपाठ्यक्रमः अनिवार्य वर्तते ।

4 उपरिनिर्दिष्टनिर्देशानुसारं एकस्येव भागस्य प्रश्नान उत्तरयतुः ।

5 द्वयोः भागयोः प्रश्नानां मिश्रणं निषिद्धं वर्तते ।

www.FirstRanker.com

FirstRanker.com
Firstranker's choice
www.FirstRanker.com www.FirstRanker.com

SANSKRIT

NEW

संस्कृतम्

(209)

New Syllabus

समय : होरात्रयम् पूर्णाङ्काः – 100

निर्देशाः –

1 अस्मिन् प्रश्नपत्रे द्विचत्वारिंशत् प्रश्नाः सन्ति ।

2 प्रत्येकम् प्रश्नस्य समक्षम् अङ्काः सूचिताः ।

3 सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः ।

खण्डः – क

1 रक्तमुखः वानरः कुत्र वसति स्म ? 1

(A) आम्रवृक्षे (B) जम्बुवृक्षे

(C) लताकुञ्जे (D) शिंशयावृक्षे

2 खगालयाः कीदृशैः पक्षिशावकैः युक्ताः ? 1

(A) जातपक्षैः (B) चलनोन्मुखैः

(C) अजातपक्षैः (D) पक्षहीनैः

3 जनाः मनसा किं कुर्वन्ति ? 1

(A) पश्यन्ति (B) ध्यायन्ति

(C) श्रृण्वन्ति (D) जिघ्नन्ति

www.FirstRanker.com

FirstRanker.com
Firstranker's choice

4 रक्तमुखः वानरः किं खादति स्म ? 1

(A) रक्तफलानि (B) आम्रफलानि

(C) दाडिमफलानि (D) जंबुफलानि

5 पृथिवी कं परितः परिभ्रमति ? 1

(A) चन्द्रम् (B) सूर्यम्

(C) भूमण्डलम् (D) आकाशम्

6 वायोः अधिकं गतिशीलम् किमस्ति ? 1

(A) मित्रम् (B) मुखम्

(C) मनः (D) सहिष्णुत्वम्

7 'स्नानेन बहवः रोगाः नश्यन्ति' इत्यत्र 'बहवः' इति पदे का विभक्तिः ? 1

(A) प्रथमा (B) द्वितीया

(C) पंचमी (D) षष्ठी

8 'विविधायुधैः सुसज्जितः महासत्त्वः' इत्यत्र किं विशेषणपदम् ? 1

(A) विविधायुधैः (B) महासत्त्वः

(C) सुसज्जितः (D) सज्जितः

9 'दौवारिकः प्रभुवर्यस्य आदेशं पालयति' इत्यत्र रेखांकितपदे कः लकारः ? 1

(A) लङ् (B) लोट्

(C) विधिलिङ् (D) लट्

www.FirstRanker.com

FirstRanker.com
Firstranker's choice
www.FirstRanker.com www.FirstRanker.com

10 'वैदिकमन्त्रेषु सर्वमानवकल्याणभावना <u>विद्यते</u>' इत्यत्र रेखांकितस्य बहुवचनं भविष्यति – 1

(A) विद्येते (B) विद्यन्ते

(C) विद्यथे (D) विद्यध्वे

11 'विरहकातरं तपोवनम्' इति पाठे के शकुन्तलायाः सख्यौ? 1+1=2

12 "आमरणान्तिकं शल्यं प्रच्छन्तं यत्कृतं पापम्।" इत्यत्र कथं कृतं पापम् मृत्युपर्यन्तं शल्यवत् कष्टप्रदं भवति? 1+1=2

13 "अहेतुः पक्षपाते यस्तस्य नास्ति प्रतिक्रिया।" इति कस्य उक्तिः? कस्य च प्रतिक्रिया नास्ति? 1+1=2

14 अधोलिखितं नाट्यांशं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत – 1×3=3

सुमन्तः – वत्स मन्ये कुमारेण जृम्भकास्त्रं प्रयुक्तम्।

चन्द्रकेतुः – अत्र कः सन्देहः ! पश्यतु सैन्यम्।

चित्रलिखितमिव अस्पन्दम् आस्ते अतोऽजितवीर्यं जृम्भकास्त्रमेवेदम्।

प्रश्नाः :

(i) जृम्भकास्त्रं केन प्रयुक्तम्?

(ii) जृम्भकास्त्र प्रयोगेन सैन्यं कीदृशं जातम्?

(iii) कुत्र सन्देहः नास्ति?

15 'गीतामृतम्' इति पाठानुसारं तामस–भोजनस्य लक्षणद्वयं लिखत। 1+1=2

16 अधोलिखितेषु, एकस्य चरित्रचित्रणं पञ्चवाक्येषु कुरुत। 5

शकुन्तला अथवा चन्द्रकेतुः

www.FirstRanker.com

FirstRanker.com
Firstranker's choice
www.FirstRanker.com www.FirstRanker.com

17 ''मनः शीघ्रतरं वातात् चिन्ताबहुतरी तृणात्।'' इत्यत्रः वातात् शीघ्रतरं किम् ? तृणात् च बहुतरी का? 1+1=2

18 'सत्याग्रहाश्रमः' इति पाठः कस्मात् ग्रन्थात् गृहीतः? तस्य लेखकस्य किं नाम? 1+1=2

19 स्नानेन के–के रोगाः नश्यन्ति? 1+1=2

20 कीदृशं भोजनं कदा कर्त्तव्यम्? 3

21 अधोलिखितपद्यस्य अन्वये रिक्तस्थानानि पूरयत – 3

सर्वेन्द्रियाणि संयम्य बकवत् पतितो जनः।
कालदेशोपपन्नानि सर्वकार्याणि साधयेत्॥

अन्वयः–बकवत् (i) _________ संयम्य (ii) _________ जनः कालदेशो पपन्नानि सर्वकार्याणि (iii) _________ ।

अथवा

अधोलिखितभावार्थे रिक्तस्थानानि पूरयत –

स्नानेन (i) _________ मनसः च परिशुद्धिः भवति, स्नानम् आयुः (ii) _________ बलं वर्धयति यतो हि इदं (iii) _________ दीपकम्।

22 रेखाङ्कितपदमाधृत्य प्रश्न निर्माणं कुरुत – 1+1=2

(i) भार्या मित्रं गृहे सतः।

(ii) सलीलमीशः सृजति भुवम्।

www.FirstRanker.com

FirstRanker.com
Firstranker's choice
www.FirstRanker.com www.FirstRanker.com

23 ''न वयं दौवारिकाः ब्रह्मणोऽप्याज्ञां प्रतीक्षामहे'' – इयं कस्य कम्प्रति उक्तिः ? 1+1=2

24 चन्द्रकेतुः कीदृशः वीरः अस्ति ? सः कम् उद्दिश्य बहूनां सैनिकानां युद्धं दृष्टवा लज्जते ? 1+1=2

25 अधोलिखितगद्यांशं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत –

यदि कठोरायां शिलायां कोमलैः घटैः गर्ताः भवन्ति तर्हि पुनः–पुनः अभ्यासेन कथम् अहं विषयान् न अवगमिष्यामि। अहमपि मनोयोगेन पठिष्यामि लेखिष्यामि, स्मरिष्यामि कुशाग्रबुद्धिः च भविष्यामि।

(i) 'यदि कठोरायां शिलायाम्' – इति कस्य उक्तिः ? 1

(ii) शिलायां गर्ताः कथम् अभवत् ? 1

(iii) मनोयोगेन पठित्वा मानवः किं भवति ? 1

26 ततोऽसुराः पुरायान्तं तस्य देवेन्द्रस्य रथं विलोक्य तत्पराक्रमस्यअतिशयसंभावनयाभयाकुलाः प्रणतिं गताः। अनन्तरं सहर्षलज्जैः देवैः सत्क्रियमाणः जयश्रिया अलङ्कृतः शक्रः स्वपुरम् अगच्छत्।

(i) कस्य रथं विलोक्य असुराः भयाकुलाः प्रणतिं गताः ? 1

(ii) देवैः कः सत्क्रियमाणः स्वपुरम् अगच्छत् ? 1

(iii) कीदृशैः देवैः शक्रः सत्क्रियमाणः आसीत् ? 1

27 कस्यचित् एकस्य लेखकस्य परिचयं पञ्चवाक्येषु लिखत – 5

(i) महाकविकालिदासः

(ii) भवभूतिः

www.FirstRanker.com

FirstRanker.com
Firstranker's choice
www.FirstRanker.com www.FirstRanker.com

खण्डः – ख

अनुप्रयुक्त व्याकरणम् (२५)

28 अधोलिखितानां वर्णानाम् उच्चारणस्थानानि लिखत – ½×4=2

य, त, ष, ग

29 अधोलिखितयोः पदद्वयोः सन्धिच्छेदं कुरुत – 1+1=2

प्रभेव, दृष्ट्वैव

30 अधोलिखितानां सन्धीनामप्रत्येकस्य एकमुदाहरणं लिखत – 1×3=3

दीर्घसन्धिः, गुणसन्धिः, व्यञ्जनसन्धिः।

31 अधोलिखितपदेषु काः विभक्तयः कानि च वचनानि – इति लिखत – ½×4=2

विद्वद्भ्याम्, राज्ञः, आत्मनः, आवयोः।

32 रिक्तस्थानेषु अंकानां स्थाने संख्यावाचकपदानि लिखत – 1×3=3

(i) विद्यालये 6 अध्यापकाः पाठयन्ति।

(ii) युद्धे 10 सैनिकाः युध्यन्ति।

(iii) ते 3 छात्राभिः सह आगच्छन्ति।

33 रेखाङ्कितपदयोः कौ मूलधातू कः च लकारः? 1+1=2

(i) त्यज नाहं पुनरायास्यामि।

(ii) जलं रक्षति रक्षितम्।

www.FirstRanker.com

FirstRanker.com
Firstranker's choice
www.FirstRanker.com www.FirstRanker.com

34 रेखाङ्कितपदयोः कौ मूलधातू कः च लकारः ? 1+1=2

(i) पादपाः न जिघ्रन्ति।

(ii) दौवारिकः उत्कोचं न स्वीकरोति।

35 अधोलिखितयोः समस्तपदयोः विग्रहं लिखत – 1+1=2

पापपुण्यौ, शिशुप्रेमी।

36 अधोलिखितविग्रहाणां कृते समस्तपद लिखत – 1+1=2

(i) मलिनं वपुः यस्य सः

(ii) राज्ञः लक्ष्मीः

37 रिक्तस्थाने किं पदं भविष्यति ? 1+1=2

(i) ग्रहाणां नक्षत्राणां महत्त्वपूर्णं ज्ञानं तेन _________ (दा + क्त)

(ii) आर्यभटेन कः ग्रंथः _________ (विरच् + क्त)

38 रेखांकितपदेषु रिक्तस्थानानि पूरयत – 1×3=3

(i) भवभूतिः _________ रचनाम् अकरोत्। (उत्तररामचरित)

(ii) विद्यालयम् उभयतः _________ स्तः। (नदी)

(iii) अंतरिक्षे ओजोननाम्ना प्रसिद्धायां _________ छिद्राणि सन्ति। (झिल्लिका)

www.FirstRanker.com

FirstRanker.com
Firstranker's choice
www.FirstRanker.com www.FirstRanker.com

खण्डः – ग

रचनाकौशलम् (२०)

39 अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रदत्तप्रश्नान् उत्तरत –

दीपावलीपर्व भारतीयानां प्रमुखं पर्व विद्येत। अस्मिन् दिवसे श्रीरामः पितुः आज्ञां पालयन् चतुर्दशवर्षाणि वने उषित्वा रावणं हत्वा, स्वपत्नीं सीतां च विमोच्य अयोध्यानगरीं परावृत्तः आसीत्। तस्मादेव कालात् भारतीयाः प्रतिवर्षं कार्तिक–अमावास्यायां स्वगृहेषु दीपान् प्रज्वालयन्ति। अस्मिन्नेव दिवसे रात्रौ महालक्ष्मीपूजनं क्रियते। अस्मात् पर्वणः पूर्वं जनाः स्वगृहाणां शुद्धिं कुर्वन्ति, गृहाणि च सज्जयन्ति।

प्रश्नाः : 1×5=5

(i) दीपावल्यां रात्रौ किं क्रियते ?

(ii) दीपावली केषां प्रमुखं पर्व अस्ति ?

(iii) दीपावली कस्मिन् दिने भवति ?

(iv) 'पर्वणः' इति पदे का विभक्तिः ?

(v) 'स्वपत्नीं सीतां' अनयोः पदयोः विशेषणपदं किम् ?

firstranker.com

40 अधोलिखितविषयम् अधिकृत्य मञ्जूषापदसहायतया पञ्चवाक्येषु एकम् अनुच्छेदं लिखत – 1×5=5

'शिक्षकदिवसः'

मञ्जूषा
अनेकत्र, सितंबरमासस्य, पञ्चमे दिवसे, महत्त्वं, शिक्षकाणां, प्रगीयते, पूर्वराष्ट्रपति राधाकृष्णन् महोदयस्य, जन्मदिवसे, आयोज्यते, शिक्षकाणां स्तुतिः

www.FirstRanker.com

FirstRanker.com
Firstranker's choice
www.FirstRanker.com www.FirstRanker.com

41 मित्रं प्रति, परीक्षायां सफलतायै लिखितं पत्रं, मञ्जूषायां प्रदत्तैः शब्दैः पूरयत – 1×5=5

नवदेहली
25.6.2011

(i) ______________ ।
(ii) ______________ ।

भवतः परीक्षासफलतापत्रम् अद्यैव (iii) ______________ ।
भवतः उत्तीर्णतां ज्ञात्वा मयि अति (iv) ______________ अस्ति।
अहोरात्रं प्रयासं विधाय 95 प्रतिशतं (v) ______________
लब्धवान्। भवान् मम साधुवादान् अर्हति।
भवते पुनः वर्धापनं,

भवतः मित्रम्
सुरेन्द्रः

मञ्जूषा

सन्तोषः, प्राप्तम्, अंकान्, प्रियमित्र, नमोनमः, पितृभ्याम्

42 अधोलिखितं चित्रं दृष्ट्वा मंजूषायां प्रदत्तशब्दानां सहायतया पञ्चवाक्यानि लिखत – 1×5=5

मञ्जूषा

शब्दसूची = रेलयानम्, रेलस्थानकम्, यात्रिणः, आरोहन्ति, अवरोहन्ति, भारवाहका, नयन्ति, भारम्।

www.FirstRanker.com

FirstRanker.com
Firstranker's choice
www.FirstRanker.com www.FirstRanker.com

SANSKRIT

OLD

संस्कृतम्

(209)

Old Syllabus

समय : होरात्रयम् पूर्णाङ्काः – 100

निर्देशाः –

1 अस्मिन् प्रश्नपत्रे सप्तत्रिंशत् प्रश्नाः सन्ति ।

2 प्रत्येकं प्रश्नस्य समक्षम् अङ्काः सूचिताः ।

3 सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः ।

1 'प्रेरणा' इति पाठे बोपदेवः शिलाखण्डे कान् दृष्ट्वा प्रेरणां प्राप्तवान् – 1

(A) महिलाः (B) घटान्

(C) गर्त्तान् (D) बालकान्

2 कस्मात् हतः नरः हतः भवति? 1

(A) वित्ततः (B) वृत्ततः

(C) सत्यात् (D) योगात्

3 त्याज्यं न धैर्यम् इति पाठे 'पूर्वं कथं न कथितं त्वया' इति कः कं वदति? 1

(A) मकरः–वानरम् (B) वानरः–मकरीम्

(C) मकरः–मकरीम् (D) वानरः–मकरम्

4 'खात् पितोच्चहरस्तथा' इति पंक्तौ खात् इति पदस्य कः अर्थः? 1

(A) कूपात् (B) समुद्रात्

(C) आकाशात् (D) इन्द्रियात्

www.FirstRanker.com

FirstRanker.com
Firstranker's choice
www.FirstRanker.com www.FirstRanker.com

5 'वार्यधिगच्छति' इति अत्र सन्धिच्छेदः कथं भविष्यति? 1

(A) वारी + अधिगच्छति (B) वारि + अधिगच्छति

(C) वार्य + धिगच्छति (D) वारि + यधिगच्छति

6 वृत्तं यत्नेन संरक्षेत् इति अत्र रेखाङ्कित क्रियापदे कः लकारः? 1

(A) लोट् (B) लट्

(C) विधिलिङ् (D) लङ्

7 अत्र लृट् लकारे किं पदम शुद्धम्? 1

(A) गमिष्यति (B) स्मरिष्यामि

(C) लेखिष्यसि (D) पश्यामः

8 अत्र द्वितीयाबहुवचनान्तं किं रूपम्? 1

(A) भवान् (B) पिपासाम्

(C) भ्रातृणाम् (D) नरान्

9 घटोत्कचः कस्याः पुत्रः आसीत्? सः कम् आनीतवान्? 1+1=2

10 चन्दनविटपः विधिना कीदृशः विहितः, केन च सः परेषां सन्तापम् अपहरति? 1+1=2

11 'भवता', 'चक्षुषा' इति पदद्वयम् बहुवचने किं रूपं भविष्यति? 1+1=2

12 यदि आयुःक्षयोस्ति तदन्यत्र गतानामपि मृत्युः भविष्यत्येव इति कः कं कथयति? 1+1=2

13 अतृणे पतितो वह्निः स्वयमेवोपशाम्यति इति पंक्तौ तृणरहिते, अग्निः इति अर्थयोः कौ शब्दौ प्रयुक्तौ? 1+1=2

14 श्वसन्तः, वदन्तः इति पदद्वयम् एकवचने कथं भविष्यति? 1+1=2

www.FirstRanker.com

FirstRanker.com
Firstranker's choice
www.FirstRanker.com www.FirstRanker.com

15 रिक्तस्थानं पूरयत : 1+1=2

(i) भगवन् मा गच्छ। त्वमेव __________ श्रेष्ठः। (अस्मद् सप्तमी बहुवचनम्)

(ii) त्वम् एव __________ नियन्ता। (अस्मद् षष्ठी बहुवचनम्)

16 भास्कराचार्यस्य सर्वप्रसिद्धा कृतिः का अस्ति? अस्याः मुख्यतः कति भागां सन्ति? 1+1=2

17 श्रृंगवेरपुरं चैतत् गुहो यत्र सखा मम इति अत्र गुहः कस्य सखा? स च श्रृंगवेरपुरे किम् अकरोत्? 1+1=2

18 'लीलावती भास्कराचार्यस्य पुत्री आसीत् इति मन्यते' इति वाक्ये किं किं क्रियापदम्? 1+1=2

19 प्रश्नान् उत्तरत – 1×3=3

(i) भोजनान्ते च किं पेयम्?

(ii) जयन्तः कस्य वै सुतः ?

(iii) कथं विष्णुपदं प्रोक्तम्?

20 गद्यांशं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत 1×3=3

तस्य शक्रस्य सर्वलोकेषु व्याप्तां कीर्त्तिम् अत्यद्भुतां लक्ष्मीं च असहमानाः दैत्यगणाः ईर्ष्यालवः जाताः। ते द्विरद – रथ – तुरगपदातियुक्तेन महता सैन्यबलेन एनम् आक्रान्तवन्तः।

प्रश्ना :

(i) शक्रस्य अत्यद्भुतां लक्ष्मीं दृष्ट्वा के ईर्ष्यालवः जाताः ?

(ii) शक्रस्य सैन्यं केन केन युक्तम् आसीत्?

(iii) शक्रस्य कीर्त्तिः कुत्र कुत्र व्याप्ता जाता?

21 पद्यं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत – 1×3=3

नैर्मल्यं भावशुद्धिश्च विना स्नानं न युज्यते। तस्मात्कायविशुद्ध्यर्थं स्नानमादौ विधीयते॥

प्रश्ना :

(i) कायविशुद्ध्यर्थं किं करणीयम्?

(ii) 'सर्वप्रथम' इति अर्थे किं पदमत्र प्रयुक्तम्?

(iii) स्नानं विना किं किं न युज्यते?

www.FirstRanker.com

FirstRanker.com
Firstranker's choice
www.FirstRanker.com www.FirstRanker.com

22 'अनागतं यः कुरुते स शोभते' इति पाठे गुहायां कः प्रविष्टः ? शृगालः किं दृष्ट्वा जानाति यत् गुहायां सिंहः अस्ति। सः शृगालः गुहां किं कर्तुं कथयति? 1×3=3

23 पद्यांशं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत – 2+1=3

अनुद्वेगकरं वाक्यं सत्यं प्रियहितं च यत्।
स्वाध्यायाभ्यसनं चैव वाङ्मयं तप उच्यते॥

प्रश्ना :

कीदृशं वाक्यं तपः उच्यते?

24 मण्डनमिश्रस्य गृहस्य किं वैशिष्ट्यमासीत्? तत्र कुत्र स्थिताः काः कांचर्चां कुर्वन्ति स्म? 1×3=3

25 'इयं हि रघुसिंहानां वीरचारित्रपद्धतिः' इति कः कथयति ? चन्द्रकेतुः किं कर्तुमिच्छति यत् रघुकुलानुकूलम् भवेत्? 1×3=3

26 स्वस्ति पन्थामनुचरेम सूर्याचन्द्रमसाविव।
पुनर्ददताऽघ्नता जानता संगमेमहि॥ 1×3=3

इति पद्ये वयं कौ इव कीदृशं पन्थानम् अनुचरेम, केन सह च संगतिं कुर्याम?

27 आर्यभटः कं ग्रन्थम् अरचयत्? तस्य अन्वेषणद्वयं 1×3=3

(i) गणिते

(ii) भुवः परिमाणविषये च वर्णयत।

28 (i) मार्दवसम्पन्नानां पुरतः कानि शाम्यन्ति? 1×3=3

(ii) विद्या किं ददातिः

(iii) अभिमानी नरः बिन्दुमात्रं जलं पीत्वाऽपि किं चिन्तयति?

29 ऊष्मतो म्लायते वर्णस्त्वक् फलं पुष्पमेव च।
म्लायते शीर्यते चापि स्पर्शस्तेनात्र विद्यते॥ 1×3=3

इति पद्यं पादपानां विषये किं सूचयति?

निदाघे ग्रीष्मर्तोः तापात् तेषां किं किं म्लानं भवति ?

www.FirstRanker.com

FirstRanker.com
Firstranker's choice
www.FirstRanker.com www.FirstRanker.com

30 'गुरुवचनम् अमलम् अपि सलिलम् इव महदुपजनयति श्रवणस्थितं शूलम् अभव्यस्य' इति वाक्ये कस्य कर्णे किं शूलम् उत्पादयति अत्र का उपमा दत्ता? 1×3=3

31 'साहसे श्रीःप्रतिवसति' इति पाठे वेतालः राजानं किं श्रावयति, कथायाः अन्ते किं भवति ? किमर्थं वेतालः पुनः शिंशपतरौ लम्बते? 1×3=3

32 घोषितं हि यदा तेन शासकानामुपस्थितौ कारागृहे च निक्षिप्तः भयशून्यो दृढव्रतः। लोकमान्यः तिलकः किं घोषितवान्? तस्य कः परिणामः जातः ? लोकमान्यस्य किं गुणद्वयमत्र वर्णितम्? 1×3=3

33 'भारतस्य महिमा' इति विषयम् अधिकृत्य षड् वाक्येषु अनुच्छेदं लिखत। 1×6=6

34 शकुन्तलायाः विरहे तपोवनस्य का अवस्था अभवत्? षड् वाक्येषु लिखत। 1×6=6

35 कस्यचिदेकस्य पाठस्य सारं षड्वाक्येषु लिखत : 1×6=6

(i) मातुराज्ञा गरीयसी

(ii) अनागतं यः कुरुते सः शोभते

(iii) व्यायामस्य महत्त्वम्

36 कमपि एकं विषयम् अधिकृत्य अनुच्छेदं षड्वाक्येषु लिखत : 1×6=6

(i) जीवने स्वच्छतायाः महत्त्वम्

(ii) वर्षा – ऋतुः

(iii) मधुरा वाक्

37 भवान् प्रणवः। भवतां मित्रं सौम्यः राज्यस्तरीय श्लोकोच्चारण प्रतियोगितायां प्रथमं पुरस्कारं प्राप्तवान्। तं प्रति वर्धापन सन्देशं प्रेषयितुं पत्रं लिखत। 1×6=6

अथवा

भवान् ऋषभः ।

स्वविद्यालये नाटक प्रतियोगितायां भवता अभिनयः कृतः। तत् सूचयन भवान् स्वपितरं प्रति पत्रं लिखत।

---

www.FirstRanker.com